

la humanitat

Fundador: **LIUIS COMPANYS**

Setmanari portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Director: Emili VIGO

Tiratge limitat a 3.000 exemplars

2.ª EPOCA — N.º 11 — PREU 3 Francs

Redacció, 10, rue de Verdun, Montpeller

15 de Gener del 1945

«El fet s'ha produït arreu;
el nom ha brollat espontani:
**SOLIDARITAT
CATALANA.**»

« Al servei de la més alta solidaritat patriòtica i sentimental... »

Solidaritat Catalana és un fet

Quan la composició d'aquest número de LA HUMANITAT ja estava ben avançada ens arribà la nova de la constitució de Solidaritat Catalana. Sense dubtar a moment decidírem aplaçar de dos a tres dies la sortida de la present edició a fi que els nostres llegidors poguessin llegir-ne el més aviat possible, el manifest constitutiu. Estem segurs que ens ho agrairan.

El manifest de Solidaritat Catalana és digne del desig ambiciós que aquest nom representa. Tot allò que, per damunt la diversitat de tendències, agermana els catalans nacionals en un amor exaltat de la pàtria, hi és dit. Crement, planerament, sense estridències, sense abdicacions, amb el tò digno i transcendent que l'hora actual imposa. Enmig de la cridoria i de la irresponsabilitat que, dissortadament encara, fan tants estralls, els catalans encara, amb aquest document, un exemple de seriositat i de patriotisme que voldríem veure seguit per tothom.

El manifest té aquest tò, això vol dir que Solidaritat Catalana va a assumir un paper importantíssim en la vida política de la nostra terra i que entà descavalgar-lo amb l'altíssim sentit de responsabilitat que el martiri de Catalunya exigeix. Vexada i escarnida, però mai abatuda; oberta al món i a totes les inquietuds que en el món es produeixen; liberal, progressiva i ponderada, Catalunya, ara més que mai, té consciència d'aquest sentiment de missió alliberadora i dignificadora que Solidaritat Catalana es proposa portar a terme.

Nosaltres que representem un dels més amplis sectors de la política catalana, propugnarem des del primer moment per la seva constitució. D'aquí què, l'Esquerra, en la seva reunió plenària del 28 d'octubre del 1944, recollí l'anhel reiteradament expressat pels seus militants i propugnats per la creació d'un moviment que, englobant les diverses tendències de la política catalana, pogués reivindicar amb plena autoritat, els drets i la posició de Catalunya. I de llavors ençà, l'Esquerra ha maldat amb tot entusiasme per a què l'anhel esdevingués una realitat.

Avui ja ho és. Solidaritat Catalana és un fet. Que com en 1905, entorn d'ella s'hi agrupin les grans masses de la nostraterra i que recolzant l'acció de les nostres institucions legítimes, representades en la persona del President Irla, sigui Solidaritat Catalana qui procuri a Catalunya, junt amb les seves llibertats, aquell clima de civilització, de convivència i de progrés social que els Catalans tan estimem i pel qual sempre hem lluitat.

Catalans:

Destrossada materialment i moralment per la guerra civil espanyola, assaig general de la guerra amb què l'imperialisme totalitari havia de devastar el món, Catalunya ja fa sis anys que sofreix sota l'opressió feixista.

Sis anys, que els catalans restats a la terra païral venen com el vencedor calciga rancunios tots els símbols de la nostra espiritualitat, tota manifestació pública de la nostra llengua i s'esforça a destruir la nostra vida política, econòmica i social. Sis anys que els catalans exiliats més enllà de les Alberes o a l'altra banda de l'Atlàntic es morfoneu en l'enyorança de la Pàtria llunyana i de la llar perduda. Aquells sofreixen el terror franquista, aquests han sofert una nova guerra; d'uns i altres, molts han conegut les misèries dels camps de concentració, l'esclavitud de les companyies de treballadors, les presons, adhuc els turments i la mort. Llargs mesos de sofriment, que hauran estat tanmateix fecunds si en el cor dels catalans romasos a Catalunya i dels catalans exiliats el sentiment nacional ha enfortit cada dia més les seves rels, penyora d'un futur de convivència i de mútua comprensió. Poc valdriem els catalans, si en el caliu de l'infortuni no haguéssim depurat amb un balanç rigorós la nostra consciència de patriotes. Que ningú no es perdoni a ell mateix allò que no vulgui perdonar als altres; que ningú no reclami un oblit que no estigui disposat a atorgar; car la grandesa dels pobles no es fomenta damunt els odis, de les rancúnies ni de les venjances. I és la grandesa — la grandesa de l'esperit — que els catalans hem d'ambicionar per a la nostra terra; la grandesa de Catalunya, de la nostra Catalunya, que necessita del treball i de la intel·ligència de tots els seus fills per tal de fer-ne un poble on tothom pugui tenir un bon lloc.

Vers un sentiment de missió

Aquesta situació excepcional dels catalans produiria una desmoralització en la vida futura de Catalunya, si no sabéssim, des d'ara, sublimar l'esperança de tots entorn d'un sentiment nacional, que marqui una concepció superior del nostre poble. Cal, doncs, encarrilar els diferents interessos espirituals i materials vers un sentiment de missió que constitueixi una nova Catalunya i per ella i a través d'ella, garanteixi alhora i per sempre més el nostre dret de poble a disposar dels seus destins i, a la República, l'exerceixi permanent de la voluntat democràtica.

Catalunya no és pas un nom geogràfic llançat a l'atzar damunt un tros de terra, qualsevol. Catalunya és un poble que enfonsa les seves rels en les capes més profundes de la història; es una nació que mil anys d'existència política, entrelligada de glòries i de malaurances, han afegit d'una manera inconfusible. Dessagnada i convalescent, Catalunya viu i vol projectar-se en el futur. Per viure, però, Catalunya, tot just sortida de la guerra i de la presó de realitzar un llarg esforç de redreçament. Depèn de nosaltres — de no altres sols — de fer aquest esforç possible. És hora de preferir a segon terme tot allò que ens separa; cal reforçar i refer tot allò que ens uneix i ens aïxopluga. Malgrat tot, els catalans tenim la sort que la persecució desfermada contra la nostra bandera i contra la nostra llengua i tot allò que elles representen ens les han fetes més nostres que mai.

El nom ha brollat espontani

Es a l'ambient que respirem dins i fora de Catalunya el desig de lliurar-nos tots a una obra constructiva, que aprofiti les lligons del passat i prepari un esdevenidor de pau i de progrés. Instintivament, els uns sota l'opressió, els altres a l'exili, els catalans han apretat els regles, arribant a una estreta solidaritat. El fet s'ha produït arreu; el nom ha brollat espontani: **SOLIDARITAT CATALANA**, com aquella que va respondre a la militarada del 1905. Solidaritat sentimental, d'on sortirà la nova renaixença de Catalunya, si tots els catalans individualment i totes les organitzacions de la nostra terra hi aporten llur esforç.

Dins aquest clima de solidaritat patriòtica, convençudes de llur responsabilitat davant la transcendència històrica del moment, les representacions dels partits republicans de disciplina catalana i de les forces de la resistència que actuen dins de la nostra terra, alceu públicament la bandera d'una Solidaritat política, de fet ja pactada i eficient en la resistència clandestina de Catalunya. Al servei de la més ampla solidaritat patriòtica i sentimental, els republicans de Catalunya volem estructurar una entesa política que estabilitzi la nostra vida política.

Tanmateix, la tasca d'enderrocament del Feixisme, de reinstauració de la República i de reconstrucció de Catalunya, ha d'ésser l'obra conjunta de totes les forces polítiques, econòmiques i socials de Catalunya. Les organitzacions obreres sindicals, tan importants per llur massa com per llur disciplina, hi toquen un lloc asseynyalat. No oblidem tampoc els nuclis afiliats dins els partits de disciplina no catalana o que en segueixen les directrius. Els també poden dur, en el moment que calgui, llur col·laboració a l'obra comuna per tal que tots junts puguem fer, per Catalunya i per la República, un treball eficient.

Els nostres propòsits

Els nostres propòsits són, abans que tot, de treballar a l'enderrocament del règim dictatorial espanyol i a restablir la Legalitat Republicana. Cert que ni la Constitució Republicana del 1931 ni l'Estatut de Catalunya del 1932 no satisfan plenament les nostres aspiracions, i afirmem, per tant, la nostra voluntat de cercar-ne la reforma per procediments democràtics.

La liquidació de la Dictadura fóra mancada, si hom la limitava al quadre estrictament polític. Altres són, també, les preocupacions de l'hora, i els nostres desigs van més lluny. Voldríem que la nostra solidaritat, continuant a Catalunya després del seu alliberament, pogués plasmar una obra fecunda de govern, que marqués dins la nostra història un període d'avanc i de prosperitat en tots els ordres. Tenim fe que una tasca ben dirigida, encarrilant la cooperació a redreçar la nostra economia, pot fer de Catalunya un dels països més equilibrats de la nostra vella Europa, pel seu benestar social. Voldríem així mateix, enlairar cada vegada més el nivell mitjà de la cultura del nostre poble, per tal que cap possibilitat intel·lectual no s'afogés. Ho voldríem, i estem disposats a tot l'esforç per assolir-ho.

Col·laboració de tots

Estem segurs que la bandera de **SOLIDARITAT CATALANA**, alçada per nosaltres, condensarà al seu entorn aquella tan vasta i difusa opinió catalana que es refusa a les lluites dels partits perquè sent i comprèn allò que és comú a tots, millor que no pas les diferències que ens separen. Col·laboració de tots, dels catalans i dels no catalans que col·laboren també en l'engrandiment del nostre poble i, per tant, a l'enfortiment de la seva personalitat. Perquè mai no hem dubtat del patriotisme del poble de Catalunya, creiem que, ferm i decidit a la lluita per la seva pròpia existència, s'arreglerarà, amb unió i disciplina, en aquest gran moviment de la nova **SOLIDARITAT CATALANA**. Aquesta serà, n'estem convençuts, la força que establirà, dintre els principis de l'ordre i del seny català, una estructuració política, econòmica i social del nostre poble, que el farà digne parió de les democràcies que avui lluiten per la llibertat del món.

En el nostre esforç per a un demà millor, sabem que ens hem de retrobar amb el poble d'Euskadi, al qual ens uneixen tants vincles de germanor. Més que mai, la nostra actuació convergent serà indispensable per a reprendre i affermar la llibertat dels nostres pobles.

Seriem joiosos que l'exemple de **SOLIDARITAT CATALANA** ajudés els partits democràtics espanyols i les dues grans organitzacions sindicals a trobar unitat de pensament i d'acció. Si fos així, Catalunya s'apressaria a col·laborar amb ella la tasca que ens és comuna. Per damunt de les ideologies de cada partit, (Passa a la pàg. 2)

Al rebre la nova de la constitució de Solidaritat Catalana, el Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya ho comunicava als diversos Comitès Departamentals constituïts a França. Totseguit començaren a rebre's gran nombre de respostes expressant l'entusiasme amb que la nova ha estat acollida pels militants del Partit. Entre altres, s'han rebut cartes i telegrams dels Comitès de l'Alt Garona, Loiret, Tarn i Garona, Alts Pirineus, Pirineus Orientals, etc. Tots ells expressen la fé que tenim en l'esdevenidor de Solidaritat Catalana.

Una lletra del President IRLA

«Confio que en el decurs de l'any que comença tots els catalans ens retrobarem a casa nostra».

El President Irla, ha correspost, a la salutació que li adreçarem a l'ocasió de l'entrada d'any nou, amb la lletra que ens plau reproduir a continuació:

«Estimats amics: He rebut la vostra felicitació. Agrairé. Saludo a tots els amics de LA HUMANITAT i confio que en el decurs de l'any que comença tots els catalans ens retrobarem a casa nostra i, alligonats pel passat, en aquell moment històric voldrem ésser dignes de Catalunya. Posem la nostra capacitat d'unió, la nostra disciplina, al servei de la Pàtria perquè les llibertats conquerides siguin mantingudes amb tota la nostra dignitat de catalans. Vestre i de Catalunya.»

Josep Irla.

Al nostre torn agraïm a l'Honorable Senyor President de la Generalitat els mots que ens adreça i no cal dir com ens sentim identificats amb tot el que afirma, d'una manera tan brau i concisa, però alhora tan categòrica, al llarg de les seves ratlles.

Reformes d'estructura política

per Humbert TORRES

II.-La separació de poders en teoria

EN el passat, els reis absoluts acumulaven tots els poders. Els feien la llei ells la interpretaven. En els règims totalitaris del nostre temps passa el mateix. La llei és, sense discussió possible, la voluntat del tirà, i un cop per ell dictada, cap jutge, per eminent i savi que sigui, no pot interpretar-la segons el seu criteri; la única preocupació que ha de guiar les seves resolucions ha d'ésser d'encertar la voluntat del dictador.

De tal sistema — si això és un sistema — no en pot venir sinó allò que ja sabem, ben dolorosament per cert: absència total de garanties per a la llibertat dels ciutadans, que es sacrifica a la voluntat i al caprici de l'amo i senyor de la vida i dels drets dels seus súbdits. Es que quan els tres poders estan reunits en una sola mà no en pot resultar més que el despotisme, puix que el poder, per condició humana, tendeix a abusar del poder.

Han calgut moltes revolucions i guerres per arribar a la concepció oposada, la de la independència dels poders, garantia dels drets de l'home. Es la concepció democràtica, pròpia dels països lliures. Amb la seva claredat acostumada, Pi i Margall, en *Las Nacionalidades*, l'exposa en els termes següents:

«Cal que els poders tinguin independència i força, de manera que cada un vegi ben determinada la seva òrbita, i que sigui, així mateix, en ella, tan potent i lliure com impotent fora d'ella. Per definició el legislatiu legisla, l'executiu executa i el judicial decideix els drets dubtosos i busca i castiga els delinqüents.»

Ja hem vist com pensava el gran català. Retenia aquest concepte fonamental: que cada poder sigui lliure en la seva òrbita i impotent fora d'ella. Quan aquell que té la força vol fer les lleis o interpretar-les, es cau en la dictadura. Però si el que fa les lleis vol interpretar-les o executar-les es cau en la convenció, que és l'absolutisme democràtic, i la història ens mostra que l'absolutisme de les assemblees, diu Pi i Margall — «no és menys perillós per a la llibertat que el dels reis i dels Cèsars.»

Per això, Pi, arribant a les últimes conseqüències lògiques de la doctrina democràtica, es mostra partidari que tant el legislatiu (Cambres) com el judicial (Tribunals) i l'executiu (Cap de l'Estat) siguin elegits pel poble, no sols perquè així reben d'ell sobirania delegada i autoritat sinó per ésser la única manera de fer-los verament independents. I, refermant el seu parer, afegeix: «Si cada un d'ells ha de constituir un poder i que no pot donar-lo més que el poble, cal que tots tinguin el mateix origen.»

Aquest caràcter de mutual independència dels poders és afirmat per Pi més preemptriament encara pel que es refereix a l'executiu, que ell vol en

una sola mà, «com els Estats Units i no com a Suïssa.» I afegeix, com per a clavar el concepte: «Molts per a deliberar, un per a obrar. El xoc de les opinions il·lumina a qui raona, però debilita i enerva a qui obra. L'acció ha d'ésser ràpida i enèrgica, i per a que algú en tingui la responsabilitat cal que sigui lliure en els seus actes. Si l'executiu deriva del legislatiu, on és la seva independència? Aquest argument és tan difícil de rebatre que la Constitució Suïssa, per a evitar els esculls del seu sistema, no parla de les responsabilitats de l'executiu.» I acaba dient: «Vull el poder executiu responsable, el vull lliurement elegit pel poble, com als Estats Units.»

Estudiant detingudament en altre lloc aqueix problema (vegeu *QUADERNS*, número 1, gener de 1945) diem: «Un poble es políticament lliure quan, segons la seva Constitució, ningú no pot abusar del poder. El poder tendeix naturalment a l'abús i per això ha d'estar limitat. Així, en una Constitució democràtica modelica, el poder ha de poder aturar el poder quan abuse. Per això cal que n'hi hagi varis, cada un controlant als altres. El legislatiu ha de poder oposar-se a l'executiu i traçar-li el seu cercle d'acció. Al seu torn, l'executiu ha de poder impedir, pel seu dret de veto, els acords despòtics del legislatiu. Es així que el poder atura el poder, secret de les Constitucions lliures.»

Llevat de rares excepcions, tota la tradició política catalana és coincident amb la bona doctrina de la més completa separació de poders. Segons Rovira i Virgili, en els projectes de Constitució catalana del segle passat s'adoptava generalment el sistema representatiu en sentit estricte, o sigui aquell en el qual el poder executiu no depèn del legislatiu.

Es oportú de dir en aquest moment que no sabem comprendre perquè en el projecte de Constitució de l'Estat Català elaborat en 1888 pel Partit Federal de la nostra terra, es cau en la inexplicable inconseqüència de fer nomenar pel vot directe dels ciutadans no sols els diputats i els senadors sinó els nous magistrats del Tribunal Suprem, i en canvi, el President de l'Estat Català i els seus ministres, que són el poder per excel·lència, es deixen a l'elecció de les Cambres.

Esquerra Republicana de Catalunya, fidel al pensament democràtic, en els seus principis bàsics afirma la separació dels poders «sobirans, independents i responsables», aspiració que no ha estat possible portar a la pràctica fins ara puix que segons l'Estatut aprovat per les Constituents, el Govern català no pot ésser sobirà ni independent car, en lloc d'ésser elegit pel poble, deriva del Parlament que el fa i el desfà al seu gust, falla essencial del sistema parlamentari, com demostrarem en l'article següent.

La nostra propera edició estarà especialment consagrada a la constitució de Solidaritat Catalana.

H